

Jowett Javelin

De enige linksgestuurde (!) in Nederland?

'Nieuwe Zweed' Jacob-Jan Kortenoeven zag in-de-tuin-van-zijn-nieuwe-buurman dit 'vreemde schepsel' staan

Het is 2 mei 1953 wanneer na circa 2835 kilometer indrukwekkend rijplezier, de vijfde editie van de Internationale Tulpenrallye, voor 't eerst een Nederlandse équipe als overwinnaar brengt. Graaf Hugo van Zuylen van Nijevelt - thans bekend vanwege het pretpark Duinrell in Wassenaar - en zijn navigator Frans Eschauzier hebben dit klusje geklaard. Met een Jowett Javelin.

Samen met hun collega's Scheffer en Homan scoorden zij tevens de merkenteamprijs. Zevenenveertig jaar later, de eeuwwisseling is een feit. Jacob-Jan Kortenoeven houdt Nederland voor gezien en vertrekt definitief naar Zweden. In de tuin van zijn toenmalige buurman wordt een merkwaardig bouwsel overwoekerd door gras en brandnetels 'ontdekt'. Kortenoeven informeert zijn Nederlandse autovrienden Ton Hofland en Aad Koster over dit fenomeen. Het is 2002 wanneer

Ton Hofland een onverwacht telefoontje krijgt "De wagen is onderweg en arriveert morgen in Zwanenburg." Nederland is - naar verluidt - in ruil voor bijna tien flessen whisky, een originele Jowett Javelin rijker...

Jowett Javelin, een wát?

Als de doorsnee autokenner geconfronteerd wordt met het merk en type Jowett Javelin, dan zijn er een aantal opties als reactie. Of men heeft

er nooit van gehoord óf men denkt in het gunstigste geval aan de Javelin waarmee de American Motors Corporation de wereld een jaar of dertig geleden verblijdde. Bij maar weinig liefhebbers c.q. eigenaren en kenners van automobielen is de Jowett Javelin bekend. Niet zo heel vreemd, want Jowett's zijn in kleine aantallen gebouwd en bijna uitsluitend bekend geworden door de Javelin of de Jupiter. Begin 1954 sloot Jowett Cars Ltd. haar fabriekspoorten voorgoed en was het merk daarmee geschiedenis.

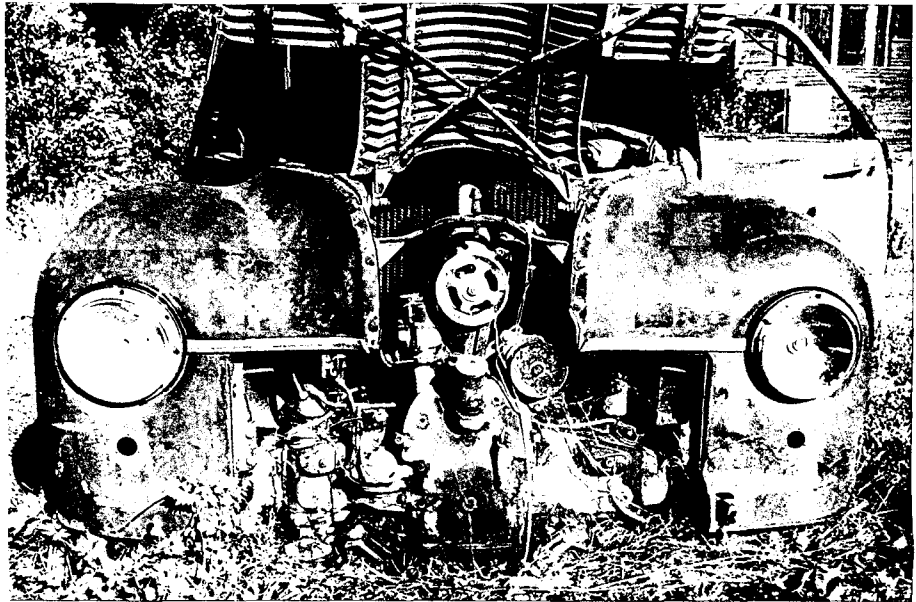
Rijke historie

De eerste Jowett, voorzien van een tweecilinder boxer(!)motor werd in 1906 door William en Benjamin Jowett gebouwd. Aan dit principe werd, behoudend als de Engelse fabrikanten plegen te zijn, een kleine dertig jaar niet ge-

tornd. Enkele jaren voor het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog komt Jowett Cars Ltd. met een viercilinder op de markt, welke in kleine aantallen voornamelijk voor de Engelse markt zijn bestemd. Het is 1946 wanneer Jowett de door Gerald Palmer ontworpen Javelin introduceert. Palmer was afkomstig van MG en had eerder met Alec Issigonis gewerkt. Tijdens hun samenwerking werd een eerste aanzet gegeven tot wat later de Morris Minor zou worden. Palmer's dienstverband bij Jowett zou tot 1949 duren omdat hij weer terugkeerde in het Morrisnest. Alhoewel Palmer dit in alle toonaarden ontkent, zijn er duidelijke en onmiskenbare overeenkomsten met de vooroorlogse Lancia's. Issigonis had zijn zinnen al eerder gezet op een 'flat four' vanwege een lager zwaartepunt en om een maximale binnenruimte te kunnen realiseren. Alleen werd zo'n type motor niet door Morris gebouwd... Toen Palmer zijn overstap maakte naar Jowett Cars, zag hij zijn kans schoon.

Javelin: modern gelijnde auto

De Javelin is een voor die tijd een absoluut modern gelijnde auto met een unieke 1500 cc watergekoelde boxermotor, gemonteerd vóór de vooras. De Javelin bleef in vrijwel ongewijzigde vorm tot 1953 in productie. Weliswaar toonde men in 1950 al een eerste prototype, maar door een aantal oorzaken hing, ondanks de successen van de Javelin in de Monte Carlo Rallye van 1949, het wagentje als een molensteen om de nek van Jowett Cars. De fabriek in Idle, nabij Bradford in het Graafschap Yorkshire, was te klein voor productie op grote(re) schaal. De carrosserie, het 'schilletje' werd niet helemaal probleemloos door Briggs Motor Bodies Ltd. in Dagenham (en later ook nog in Doncaster) gebouwd en gecompleteerd door Jowett Cars Ltd. Uiteraard ging dat, zoals toen gebruikelijk, gepaard met ellenlange tea-breaks en vooral stakingen. Een ander deel, de versnellingsbakken, werden aanvankelijk bij Meadows gefabriceerd. Jowett wenste dat echter in eigen beheer te doen en produceerde een exacte kopie. Daarbij had men kennelijk iets belangrijks over het hoofd gezien, want deze gaven nogal wat problemen. Onder andere hierdoor en de vele garantie-claims kreeg de Javelin een hele slechte naam. Ondanks het feit dat men deze eigenzinnige automobielfabrikant net zoals Armstrong-Siddely, Daimler, Jaguar, Rover en Singer tot de middelgrote automobielfabrikanten mocht rekenen, was het merk buiten Groot Brittannië niet

Onder de motorkap de viercilinder boxermotor, bijna 1500 cc en goed voor 50 pk

De natuur heeft decennia lang de kans gehad 'bezit' te nemen van dit stukje industriële erfgoed. 't Lukte maar niet!

of nauwelijks bekend en daardoor zeer moeilijk te exporteren. Zo moest de import op de Amerikaanse markt, voor Britse automobielfabrikanten een heel belangrijke bron van inkomsten, na een korte periode worden stilgelegd. Dat er op de thuismarkt auto's aan de man (en vrouw!) konden worden gebracht, was uitsluitend te danken aan het feit, dat auto's in die kort na-oorlogse jaren op-de-bon waren. Men

kon dus óf jaren wachten op een goede auto óf kiezen voor een minder bedrijfszekere, maar wel direct leverbare Javelin... Deze waren namelijk 'op voorraad'. In het midden van de jaren vijftig was er volop (?) keuze en was de koper niet langer aangewezen op een mindere kwaliteit. In het door Jowett Cars Ltd. uitgegeven, indrukwekkende boek ter ere van het 'Golden Jubilee', werd hoopvol geschreven over de komende vijf-

tig jaar. Het werden er uiteindelijk maar drie! De genadeslag voor deze automobiefabrikant kwam namelijk toen Briggs Motor Bodies Ltd., die de carrosserieën voor de Javelin bouwde, door de Ford Motor Company Ltd. werd opgekocht en dus géén werkzaamheden meer voor Jowett mocht en kón verrichten. Omdat de Javelin niet werd doorontwikkeld en de sportievere Jupiter tweezitter onvoldoende bijdroeg aan het bedrijfsresultaat, legde Jowett Cars Ltd., mede door een chronisch geldgebrek in 1954 het laatste loodje. In die paar jaar had men tóch kans gezien 22.799 Javelins en zo'n 1200 Jupiters te produceren én aan de man/ vrouw te brengen... De Jupiter, een onmogelijke tweezitter, had een chassis dat werd ontworpen door de Duitser Von Eberhart, die zich eerder al had ingezet voor het ERA en... Auto Union.

Jacob-Jan Kortenoeven in beeld

Het nieuwe millennium is een feit, het jaar 2000 net op gang, wanneer Jacob-Jan Kortenoeven tot de slotsom komt, dat hij Nederland moet verlaten en zich definitief gaat vestigen in het ongerepte Zweden. In gesprekken met 'de oude wereld' heeft hij zich al menigmaal laten ontvalen, dat in-de-tuin-van-zijn-nieuwe-buurman een wel heel vreemd 'schepsel' staat. Naarmate de tijd verstreek werd de vraagprijs voor dit stukje historie steeds verder bijgesteld en begon het verhaal min of meer aantrekkelijk (...) te worden. Aad Koster, die in zijn autoschadebedrijf annex-spuiterij onder de rook van de Hoogovens in het aanpalende Beverwijk alle soorten en merken klassieke automobielen weer in originele staat terugbrengt én Ton Hofland, géén onbekende in de MG en historische rallywereld beginnen toch wat meer dan normale belangstelling te tonen voor dit merkwaardige bouwsel. In antwoord op hun vraag "Jacob stuur eens een foto" dachten deze twee heren in eerste instantie "Wat móeten we hiermee" en hielden de boot af. Toch schenen zij er - in een onbewaakt ogenblik - een optie op te hebben genomen. Dat werd duidelijk door het-belletje-uit-Zweden "De wagen is onderweg en staat morgen in Zwanenburg."

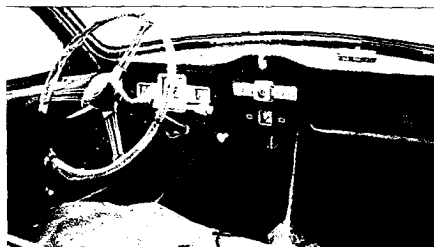
Niet alleen 'wat poetswerk'

Zoals op de foto's te zien is, gaat het in dit geval niet alleen maar om 'wat poetswerk', maar zou een likje verf hier-en-daar geen kwaad kunnen. Tot beider verbazing is het koetswerk kei- en keihard en klokgaaf. Zelfs al het chroomwerk verkeert nog in meer dan prima staat. Volgens de verkoper is dit unieke exemplaar geheel compleet. De historie van

deze Jowett Javelin is niet bekend. De voormalige Zweedse eigenaar is na een jarenlange, dagelijkse overdadige hoeveelheid alcohol niet meer in staat uit te leggen waar en wanneer hij dit stukje Britse huisvuil aanschafte. Het meest merkwaardige is natuurlijk dat deze auto links gestuurd is, terwijl er tot 1963 in Zweden, net zoals in het Verenigd Koninkrijk, links werd gereden en 'rechts stuur' dus meer voor de hand lag! Motorisch wordt de Javelin voortbewogen door een bijna 1500 cc, 50 pk sterke viercilinder boxeromotor met kopkleppen.

Wie weet, wie durft?

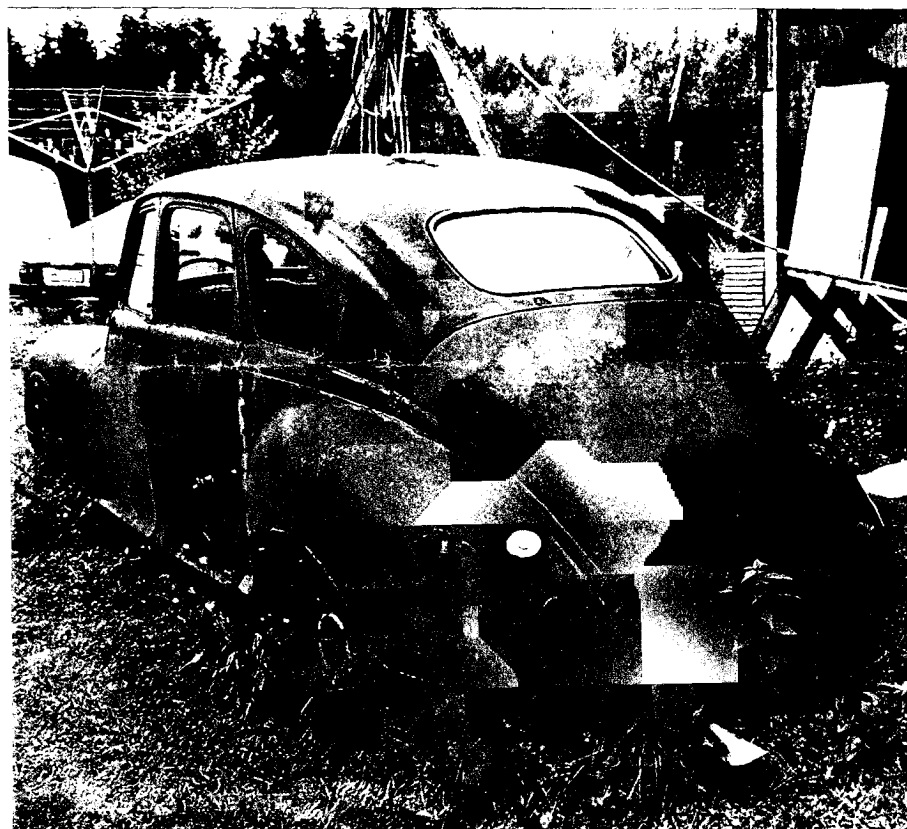
Volgens verkregen informatie zou het merk Jowett ooit door een bedrijf in Amsterdam (?) ook in Nederland geïmporteerd zijn geweest. Naar het schijnt telt Nederland enkele (!) Jowett Jupiters, maar nóg een Javelin? Gezien de algehele conditie

Links stuur, uiterst zeldzaam. De Javelin is compleet en nooit aan gepruist

van de hierbij beschreven Javelin, is het beslist de moeite waard om dit stukje linksgestuurde (!) automobielgeschiedenis en historisch erfgoed in ere te herstellen en voor het nageslacht te bewaren. Wie durft de uitdaging aan en wie zou zich, na overhandiging van een voor beide partijen acceptabel bedrag in onvervalste euro's, willen ontfermen over deze absoluut unieke auto? Opa, oma en de kids kunnen mee, u rijdt niet voor gek en een tweede exemplaar zult u tijdens uw ritjes op het Continent niet (zo snel) tegenkomen. Alhoewel er in zo'n vier decennia door Engeland toeren niet ééntje rijdend is gezien, is aan de andere kant van Het Kanaal de kans wél groter. Jowett-eigenaren hebben zich allen verenigd in een florerende club en zelfs de verkrijgbaarheid van onderdelen, zou mede door de inspanningen van deze vereniging, meer dan redelijk zijn. Wie wordt de opvolger van Graaf Hugo van Zuylen van Nijvelt/Frans Eschauzier en brengt een Jowett Javelin winnend over de eindstreep van de International Historic Tulpen Rallye van 2004? Ton Hofland is voor nadere informatie en een 'eerbaar voorstel' bereikbaar via telefoonnummer 0251-235.294 of 0621-818.261; de Beverwijkse Aad Koster tijdens werkdagen op 0251-224.549... Aan u de keus?!

Door: Peter Ecury

Over smaak valt natuurlijk niet te twisten, de Jowett Javelin had - helemaal voor die tijd - een revolutionair en fraai uiterlijk...